

Per Landgren, idé- och lärdomshistoria – disputation 6 december 2008

Vad innebar det att läsa historia på 1600-talet?

En historiestudent vid Uppsala universitet i början av 1600-talet fick lära sig att ordet ”historia” har två vitt skilda betydelser, en generell och en speciell. Den speciella är att historia definieras som en berättelse om händelser i kronologisk ordning. Den generella betydelsen är att historia innebär kunskap om olika enskildheter utan orsaksförklaring. Per Landgren har undersökt den akademiska historiedisciplinens innehåll och funktion under början av 1600-talet i Sverige, men efter utblickar i renässansens Europa landade han också i frågor om kunskapssyn och vetenskapsuppfattning.

För att kunna uppfylla målet med historiedisciplinen har avhandlingsförfattaren gjort en bredare undersökning av samtida internationell historieteori, som utgör den idémässiga bakgrunden till ämnets tillkomst vid de svenska universiteten. Därför är avhandlingen indelad i en europeisk och en svensk del. Den europeiska delen utgör det internationella sammanhanget och den svenska delen ett exempel på detta sammanhang med en viss tidsfördröjning.

Efter läsningen av kontinentala och svenska källtexter i historieteori kan Per Landgren avslöja ett förbiset historiebegrepp. Samtidigt med det kronologiska historiebegreppet, som vi är vana vid, fanns nämligen under senrenässansen ett relativt utforskat historiebegrepp, som saknar all relation till tid. Det definieras i texterna som kunskap om enskildheter, dvs. kunskap genom upprepade erfarenhet eller observation (induktion) och har en avgörande roll för alla vetenskaper.

Faktakunskap om verkligheten kallades för historia och kunskap om orsakerna bakom fakta kallades för vetenskap. Denna historieuppfattning går tillbaka på den grekiska filosofen Aristoteles, vilket har gett denna avhandling titeln *Det aristoteliska historiebegreppet*. Detta begrepp lyfts fram som viktig nyckel till förståelsen av senrenässansens föreställning om historia, men framför allt av dess kunskapssyn och vetenskapsuppfattning. Med det aristoteliska historiebegreppet kan vi bättre förstå hur vetenskaperna utvecklades under 1500- och 1600-talet.

Avhandlingens titel: **Det aristoteliska historiebegreppet. Historieteori i renässansens Europa och Sverige.**

Disputationen äger rum lördagen den 6 december 2008 kl. 10

Plats: Lilla hörsalen, Humanisten, Renströmsgatan 6

Opponent: Docent Erland Sellberg, Stockholm

Avhandlingen kan beställas från Göteborgs Universitetsbibliotek, acta@ub.gu.se

För ytterligare information kontakta Per Landgren, mobiltelefon 0703- 43 95 82,

e-post: p.landgren@telia.com